

Diagonale: Ojdip je danes drogiran

Tanja Lesničar - Pučko, Gradec

Vsekakor bo bolje, če prepustimo Afričanom, da sami povedo svojo zgodbo. Res je, da je ta manj nasmejana, a se splača: dobimo film, ki ima kaj povedati, o sebi in o nas, belih.

Drugi film letošnjega avstrijskega filmskega festivala *Diagonale* z afriško tematiko, z naslovom *Ezra*, je režiral nigerijski režiser **Newton I. Aduaka**; film je nastal v nigerijsko-avstrijsko-francoski produkciji. Zakaj ni ta film odprl festivala, če so se zares hoteli pokloniti Afriki, ve le manitu; in če sem se včeraj v zvezi s filmom *Back to Africa* retorično spraševala, ali Afrika ne premore filmske ekipe, je danes treba postreči s stvarno informacijo:

Nigerija je tako rekoč afriški Hollywood ali Bollywood, njena filmska produkcija je ogromna in prevladujoča po vsej »črni« celini.

Ezra tako ni le film o »nelepi«, a še kako aktualni temi, o boju med vojaškim režimom in uporniki v Sierra Leoneju, ampak tudi izvrstno posnet film, kjer protagonisti niso nekakšni na duhu preprosti zabavljaci, temveč kompleksne osebnosti v nemogočih razmerah.

Naša filmska produkcija se v Gradcu predstavlja z dvema imenoma. Janez Burger s kratkim filmom Na sončni strani Alp, Polona Sepe pa s portretom Petra Zobca, Kamera tukaj in tudi teče.

Aduaka se loteva problema otrok-vojakov, ki jih v obračunih množično uporabljajo številne afriške paravojaške in vojaške organizacije – ta tema zaposluje tudi afriške pisatelje, spominimo se samo grenko-humorističnega romana *Alahu ni treba Gh-madouja Kouroume*. Naslovni junak filma, *Ezra*, je s sedmimi leti pristal v eni takšnih tolup, ki ga je nato s pomočjo drog, ki jih dostavlja belopolti prekupčevalec, »vzgojila« v ubijalca. Eden najboljših prizorov filma je prav prizor »cepljenja« pred bitko: mladeniči stopajo v vrsti do »doktorja« natanko tako, kot vidimo v humanitarnih akcijah prave zdravnikke cepiti otroke proti otroški paralizni.

Ezrovo zgodbo pravzaprav rekonstruira nekakšna komisija, ki naj bi skrbela za razčiščenje, spravo, in ne

za obsojanje, a resnice ni enostavno najti: ne le zato, ker za ene ni ugodna (in to ne le za Ezro, ampak predvsem za velike afriške in mednarodne dejavnike), ampak tudi zato, ker vest in zavest ne delujeta v idealnih razmerah, ampak ju modelirajo travme, strahovi, od drog spremenjena stanja zavesti, amnezije, podzavest. Ko Ezra pravi, da ni kriv, ima seveda prav, čeprav je morilec in je povrh vsega, nevede, kot kakšen nesrečni sodobni Ojdip, očitno pobil tudi svoje starše. Le da njega ni zapečatila prerokba, ampak marionetne vlade velikih sil in lokalni zločinci.

Za film *Berliner Reigen* (*Berlinsko rajanje*) je režiser **Dieter Berner** dobil navdih pri **Schnitzlerjevi** drami *Rajanje*, le da je študentom, ki so odigrali vse vloge, naročil, naj si vsak prestavi svojo situacijo v sedanji čas.

Schnitzlerjeva počestnica in vojak tako postaneta narkomanka in prekupčevalec, služkinja in mladi gospod Ukrajinka in razvajeni najstnik itn., itn., devet zgodbic, devet parov, kjer eden v paru vedno preskoči v naslednjo zgodbo, dokler se krog ne sklene in se vsi srečajo na enem mestu.

Filmu predvsem v prvem delu uspevajo zelo posrečene skice socialnega in psihološkega trenutka z dovolj ambivalence in predvsem z izvrstno igro vseh igralcev, proti koncu pa se vzorec seveda razkrije, in ker režiserja premami potreba po čim več seksualnih prizorih, repetitivnost in predvidljivost najedata raznolikost. Škoda, ob tako dobrih igralcih bi bil to lahko prav dober film.